

Motion till riksdagen 2019/20:3557

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2019/20:90 Nordiskt samarbete 2019

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att långsiktigt stärka det nordisk-baltiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillvarata Nordens attraktionskraft och främja handel, innovationer och Norden som besöksmål och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtida relationer med Storbritannien och ökat nordiskt samarbete inom ramen för EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en långsiktig nordisk forskningsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka den nordiska språkförståelsen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en nordisk kulturkanon i de nordiska skolorna och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag ska harmonisera djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheter och former för ett gemensamt nordiskt lagråd för förebyggande av gränshinder och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet ska verka för ett fördjupat och förstärkt nordiskt

samarbete mot terrorism, terrorresor och radikalisering och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att långsiktigt verka för en gemensam nordisk yttre gräns och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa långsiktiga förutsättningar för ett djupare nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordna nordisk krisberedskap och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en dialog med de andra nordiska länderna för att utveckla gemensamma miljöstandarder för fiskerinäringen och utveckla förvaltningssystemen i de olika länderna så att de harmonierar med varandra, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta för att utreda en utvidgning av svanmärkningen till nya produktgrupper, bl.a. inom området cirkulära produkter, och tillkännager detta för regeringen.

En stark och samordnad nordisk röst inom och utanför EU

Norden upplever en renässans. Intresset i de nordiska länderna för det nordiska samarbetet är skyhögt och visionen från det officiella nordiska samarbetet är tydlig: Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region. I tider av kris understryks betydelsen av att våra nordiska länder samverkar djupare inte bara utanför utan också inom EU-samarbetet. Betydelsen av att operationalisera den nordiska krisberedskapsstrategin till att kunna göra verklig nordisk nytta blir påtaglig under de ansträngningar vi upplever under coronapandemins lamslagning av Norden och vår omvärld. Om vi samordnar oss för att tala med en tydlig stämma där vi är överens om vad som bör sortera under nationellt självbestämmande och var vi behöver samverka för att stå starka både som nordisk familj och i våra nationalstater, så ser allt fler den nordiska nyttan av vår gemensamma samverkan var dag. Vi behöver koordinera ny lagstiftning och göra det såväl i förhållande till EU-direktiv som i relation till varandra för att undvika nya onödiga gränshinder inom Norden och säkra inte minst gemensam krisberedskap.

På vårt norra halvklot, i norra Europa bildar de nordiska länderna en familj med djupa relationer och gemensamma referensramar. Norden är i storleksordningen världens tolfte största ekonomi. Våra grannländer är några av våra viktigaste handelspartner och vi deras. Våra nordiska länder speglar varandra i utformandet av den nordiska modellen, språkförståelse och gemensamma kulturyttringar och gränsöverskridande arbetsmarknad. Norden vilar på gemensamma värderingar kring välfärdsstaten och sociala skyddsnet. Norden vilar på en rik och mångfasetterad historia och ett gemensamt kulturarv, men också på dagens gränsöverskridande arbetsmarknadsregioner och ideellt idéutbyte. Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med det vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet och sammanhållningen på en rad samhällsområden. Vi säger ja till nordisk integration och nej till EU:s federalism. Ett reformerat EU där medlems-

staternas självständighet stärks ska följas av ett djupare samarbete mellan de nordiska länderna: kulturellt, säkerhetspolitiskt, socialt och ekonomiskt. Vi lämnar inte bara något destruktivt bakom oss, vi utvecklar ett annat, mer konstruktivt samarbete på beprövad grund och med nordisk nytta i fokus. Nordens sak är vår.

Regeringen skriver i sina inledande ord om de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region. En ansats som vi i mångt och mycket delar, men som kräver aktiv handling och konkreta insatser i fråga efter fråga. Samtidigt behöver vi bredda synen på begreppet hållbarhet och dels fokusera på fler konstruktiva och resultatorienterade åtgärder för klimat och miljö, dels utvidga hållbarhetsbegreppet till att också omfatta kulturell och språklig hållbarhet i Norden. Den minskande språkförståelsen och alltmer kulturella segregationen mellan länderna är ett långsiktigt problem för såväl den gemensamma arbetsmarknaden och ekonomin som för kultur- och utbildningsväsendet och det breda samarbetet. I den här följd motionen lägger Sverigedemokraterna fram ett antal förslag som vore medel på vägen för att uppnå denna unika integration. Sverigedemokraterna ser också med intresse på de nordiska statsministrarnas avsiktsförklaring om Norden som världens första integrerade 5G-region. I den här frågan är det dock vitalt att uppmärksamma såväl säkerhetsaspekter avseende infrastruktur som teknikens nya möjligheter.

Nordiska ministerrådet, Östersjöparlamentariska församlingen, Östersjöstaternas råd och Barentsrådet och motsvarande parlamentariska organ är samarbetsorgan där vi ser såväl nordisk som nordisk-baltisk nytta. En nära dialog mellan regering och opposition och samarbetsministern och de parlamentariska delegationerna i riksdagen är grundläggande för fullgoda samarbeten.

Norden och omvärlden

Sverigedemokraterna ser väldigt positivt på Nordens roll i, och samarbeten med, omvärlden, inte minst det nordisk-baltiska samarbetet. Detta särskilt i en tid av oro och instabilitet i Östersjöregionen. Samarbetet mellan de nordiska länderna och Baltikum är ett samarbete som kan utvecklas på både regeringsnivå och parlamentarisk nivå i alla formella och informella format som vi har tillgängliga och kan utveckla.

Sverigedemokraterna vill utreda möjligheterna att Norden gemensamt med de baltiska staterna också ser över möjligheterna att upprätta ett gemensamt cyberförsvar.

Norden i EU

Storbritanniens EU-utträde sätter fortfarande ljus på andra former av samarbeten på kartan än inom ramen för Europeiska unionen. De svensk-brittiska och nordisk-brittiska relationerna kan behöva hitta nya, fler och starkare former. Tillsammans har vi en lång historia av utbyte med Storbritannien, omfattande handel och mycket gamla historiska relationer till stora delar av det förenade brittiska kungariket. En starkare och mer samordnad nordisk röst i EU är allt viktigare, då alltmer makt har koncentrerats till unionen på bekostnad av de självständiga nationalstaterna, och då de nordiska länderna delar såväl samhällssystem som värderingar och landsgränser har vi mycket att vinna på att samordna och koordinera oss såväl i arbetet på EU-nivå som i följderna efter beslut i

EU, såsom inför implementeringar av direktiv. Ett gemensamt nordiskt lagråd skulle också tjäna den samverkan, lagstiftningsprocessen och proaktiva gränshinderlösandet väl.

Nordens attraktionskraft – innovation, handel och besöksmål

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses både som en politiskt stabil region, en region med långvarig demokrati och en region intressant för sina innovationer och handelsutbyte och i egenskap av besöksmål. Den nordiska attraktionskraften och vår långa tradition av diplomati tjänar såväl diplomatiska kontakter som ökad handel då vi inte sällan är förknippade med kvalitativ industri, varor och tjänster, numera inte minst inom teknikindustrin och den digitala utvecklingen. Sammantaget har vi ett flertal styrkor. Det gäller förstås också Norden som besöksmål i en tid av ökad kultur- och naturturism där vi kan samverka kring både besöksmål, friluftsliv och åtgärder för skydd av kulturmiljöer. Inom ramen för samarbetet bör vi också se över möjligheterna att öppna ett Nordic Innovation House till stöd för nordiska startup-företag i Europa liknande det man gjorde i New York. Detta för att stärka det nordiska varumärket även på vår egen kontinent men också för att göra Norden mer synligt utanför Nordens gränser. Stora nordiska kultur- och profileringsåtgärder som Nordic cool eller Nordic Matters som hölls på Southbank Centre i London och nyinvigningen av Nordic Heritage Museum i Seattle under 2018, där man framhäver olika fenomen, arv och miljö som är unika för Norden, bör uppmuntras, liksom Nordic Innovation House. Detta för att sprida intresse och förståelse för nordisk kultur, innovation och design i omvärlden. Inte minst i syfte att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner. Våra möjligheter att marknadsföra resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, är utan tvekan viktiga pull-faktorer för att förstärka framför allt turism och besöksnäring i Norden.

Nordisk utbildning och forskning

Sverigedemokraterna ser mycket positivt på att främja och stödja forskning inom Norden och inte minst forskningen vid de nordiska forskningsinstitutionerna och betydelsen av det arbete som t.ex. Nordforsk bedriver och har bedrivit under årens lopp. Vi ser också behovet av att bibehålla och stärka Nordforsk. De förutsättningar som Nordforsk ger för samarbetet inom nordisk forskning i stort och forskarutbildning är något som Sverigedemokraterna ser ett stort värde i. Nordforsk bör ges förutsättningar att fortsätta verka som en samlad kraft som för forskare från de nordiska länderna samman för högkvalitativa studier som för både Norden och Sverige framåt i utvecklingen.

Samtliga våra nordiska länder har framstående forskare inom flertalet olika områden, med nobelpristagare sprungna ur flera av våra länder. Det finns således betydelsefull forskningstradition av både grund- och spetskaraktär, en mycket stabil grund att bygga vidare det nordiska forskningssamarbetet på. Det bör också vara en prioritet att verka för ökad samverkan mellan lärosäten i Norden, för att stärka såväl

språk- som utbildningsutbyte. Utan ett integrerat språk-, utbildnings- och praktikutbyte tunnans den naturliga folkliga förankringen av det nära nordiska utbytet på sikt ut.

Det nordiska kultursamarbetet – kulturarv och språkgemenskap i fokus

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och – ska erkännas – kantas av ömsom fred, ömsom krig, men från varje epok har dragits lärdomar och årsring lagts till årsring, samtidigt som djupa likheter vuxit fram mellan de nordiska nationerna. Det nordiska samarbetet bygger således på stabila fundament, och ett av de fundamenten är de kulturella likheterna. Sverigedemokraterna förespråkar ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet där vi menar att den nordiska språkförståelsen kan förbättras, en nordisk kulturkanon införs som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar och ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål kan ske. Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det naturligt att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Det nordiska kultursamarbetet utgör hörnstenen i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Kultursamarbetet återspeglar den grund av gemensamma värderingar som vi i de nordiska länderna står på. Sverigedemokraterna ser positivt på den gemensamma nordiska kultursatsningen i Kanada 2021 med fokus på urfolksfrågor, konstnärlig innovation, inkludering och hållbarhet samt förstärkning av de nordiska relationerna på flera olika platser i Kanada.

Nordisk språkförståelse

Språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken gentemot varandra är en nyckelfaktor i den nordiska gemenskapen och det nordiska samarbetet. En stark språkförståelse fungerar som smörjmedel för vår gemensamma kommunikation och minskar transaktionskostnader inom såväl handel som arbetsmarknadernas integration och det kultur- och utbildningspolitiska samarbetet. Flera av de nordiska språken är nära besläktade och förstås relativt lätt av invånare i andra nordiska länder. Att Nordiska rådet också uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden är mycket positivt och bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna. Samtidigt kan vi konstatera att den nordiska språkförståelsen befinner sig i ett skört läge, då den avtar bland yngre generationer och särskilt svenskans ställning i Finland går tillbaka. Vi ser det som principiellt viktigt att understryka alla de nordiska språkens unicitet och okränkbara värde men vill samtidigt verka för ökade insatser för att förstärka och förbättra den nordiska språkförståelsen, detta redan ifrån den tidiga skolåldern.

Inom Nordiska rådet är sedan länge skandinaviskan etablerad som officiellt arbetspråk. Sverigedemokraterna ser betydelsen av att bibehålla den ställning som skandinaviska har som det primära arbetspråket inom Nordiska rådet. Att aktivt sträva

efter ett gemensamt arbetsspråk underlättar och har många fördelar för ett litet språkområde globalt. Sverigedemokraterna välkomnar samtidigt beslutet att betrakta även finländskan och isländskan som officiella nordiska språk inom det nordiska samarbetet och därtill direktiv om att förenkla arbetsgång och tillgång med hänsyn till finska och isländska språken utifrån ett demokratiskt perspektiv. Det är viktigt att de länder som inte ingår i den skandinaviska språkgemenskapen ändå ska kunna delta i samarbetet på samma villkor som de skandinavisktalande länderna och kunna verka på lika villkor som parlamentariker från de skandinaviska länderna.

Norden i skolan

Den nordiska språkförståelsen behöver stärkas i flera delar av samhället. Språkförståelse och gemensam kommunikation är en bärande del av den gemensamma nordiska identiteten och en kulturmarkör som underlättar så mycket annat i samarbetet. I skolan ska vi verka för att bredda utbudet av nordiska studier. Den nordiska gemenskapen bör i skolan stärkas på handfasta vis genom undervisning i nordisk kultur, historia och språk, och inom ramen för utbildningsutbytet bör man också se över omfattningen och studiebesök till nordiska instanser. Det officiella nordiska samarbetet och däribland Nordiska rådet och ministerrådet bör vara lika självklart och känt som Europaparlamentet. Att ha som långsiktigt mål att bredda möjligheten för elevutbyten mellan skolor och lärosäten inom Norden för att stärka språkförståelsen, men också att öka kunskapen om kultur och samhälle, bör vara prioriterat. Norden ska inte vara något främmande inom det svenska skolväsendet, utan något återkommande som man naturligt kan känna en stark samhörighet med.

Nordisk kulturkanon

För över ett decennium sedan beslutade den borgerliga danska regeringen med stöd av Dansk folkeparti att låta sju kommittéer påbörja arbetet med att ta fram förslag på verk som kunde anses som en särskilt värdefull del av det danska kulturarvet och tillsammans utgöra en dansk kulturkanon. När arbetet presenterades hade antalet områden ökat till nio, och varje område innehöll en lista på tolv verk. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur.

Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog starkt till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare hade varit i närheten av. Trots de starka känslor som initialt omgav projektet har den färdiga kulturkanonen blivit väl mottagen i stora delar av det danska samhället. De danska kulturinstitutionerna har tagit kulturkanonen till sig och har med avstamp i denna skapat flera nya uppsättningar och verk. Även de danska skolorna som fått kulturkanonen tilldelad sig i bokform har dragit nytta av projektet, och många skolor använder den i dag som en utgångspunkt i sin undervisning. I dag har också en Danmarkskanon som samlar och förmedlar värden i dansk identitet tagits fram.

I samband med beslutet om den danska kulturkanonen föreslog också den dåvarande danska undervisningsministern Bertel Haarder att en gemensam nordisk litteraturkanon skulle tas fram. Haarder kommenterade bakgrunden till förslaget på bl.a. följande sätt: Den nordiska litteraturantologin är ett viktigt initiativ som ska medverka till att öka språkförståelsen mellan länderna och värna det gemensamma kulturarvet. Kanske det nordiska håller på att drunkna i sin egen framgång: Det har blivit så självklart att det för somliga kan förefalla osynligt. Jag hoppas därför att den nordiska litteraturkanonen väcker både inspiration och debatt i en tid när den nordiska kulturgemenskapen behöver synliggöras och förstärkas.

Alla fem nordiska regeringar ställde sig bakom satsningen, och finansieringen skedde via Nordiska ministerrådet. Den nordiska litteraturkanonen presenterades 2008 och bidrog till både en ökad debatt och ett ökat intresse kring den nordiska kulturen. Sverigedemokraterna menar att de argument som Bertel Haarder framförde 2005 är giltiga än i dag och att Nordiska ministerrådet borde följa upp satsningen på den nordiska litteraturkanonen genom att med inspiration från den danska modellen ta fram en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. Den nuvarande strategin för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men vi ser samtidigt förbättringspotential och ser därför med tillförsikt på den kommande strategiplaneringen mellan Nordiska rådet och ministerrådet.

Nordiskt djurskydd i världsklass

Djurskyddet inom de nordiska länderna har långa anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor och på vissa områden har Norden halkat efter. Enligt bland annat rapporten Världens bästa djurskydd från förbundet Djurens Rätt är det tveksamt om de nordiska länderna kan sägas vara bäst i världen eller ens i Europa när det gäller djurskydd. I viktiga delar överträffar Norden ännu Europa, men på flera viktiga områden överträffas också Norden av andra europeiska länder.

Sverigedemokraterna menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande. Ett problem är att det fortfarande finns stora skillnader beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av denna mellan de nordiska länderna. Skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd, då ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna.

Reglerna kring slakt och kastring, pälsdjursuppfödning m.m. är andra områden där våra nordiska länder skiljer sig åt och kunde vinna mycket på att ta ett gemensamt grepp kring förbättringspotentialen för dessa. Även reglerna och formerna för uppföljningen av djurskyddslagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna. Sverigedemokraterna vill motverka alltför stora skillnader mellan de nordiska länderna och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för

uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

Ett Norden utan trösklar och hinder

Norden är sedan länge – och utvecklas alltmer mot – en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, men regelverken är i mångt och mycket fortfarande utformade utifrån att medborgare och företag rör sig inom ett och samma nordiska land. Arbetet med att avlägsna onödiga gränshinder är dock ett högt prioriterat mål i det nordiska samarbetet, och varje år avskrivs ett antal omotiverade gränshinder mellan länderna. Sverigedemokraterna ser med intresse på hur gränshinderrådet kommer att lyckas under nuvarande mandat. Samtidigt ser vi en generell problematik i att man i arbetet med att undanröja hinder alltför ofta ligger steget efter och tvingas lösa gränshinder retroaktivt. Vi vill därför etablera ett nordiskt lagråd som proaktivt på förhand kan skanna kommande lagstiftning i våra respektive länder för att i ett tidigt skede upptäcka och undanröja nya gränshinder och utreda formerna för detta. Ett nordiskt lagråd ökar möjligheterna att i ett tidigt stadium motverka gränshinder innan de har hunnit skapas och etableras.

Sverigedemokraterna ser med stor vikt på det arbete som gränshinderrådet gör för att motverka gränshinder mellan våra länder. Det nordiska lagrådet ska parallellt med arbetet att motverka nya gränshinder också verka för att stödja lagrådet i dess arbete med att upplösa existerande gränshinder. Goda exempel på när man har lyckats lösa regionala gränshinder med samverkan över nationsgränserna bör lyftas fram och uppmuntras i gränsområden där det sker stor rörlighet mellan våra länder.

Att arbeta för att undanröja hinder som hämmar gränsöverskridande sysselsättning, tillväxt, utbildning och besöksnäring är alltså mycket positivt. Samtidigt är det utifrån vår utgångspunkt centralt att balansera det mot den nationella kontrollen, det nationella självbestämmandet och subsidiaritetsprincipen. Därutöver är det, för att avlägsnandet av gränshinder ska fungera, nödvändigt att de nordiska länderna känner tillit till varandra och att de yttre gränskontrollerna gentemot Europa och världen fungerar tillfredsställande. I det avseendet har Sverige brutit genom en oansvarig migrationspolitik i förhållande till våra grannländer, vilket har påverkat tillit och tålamod.

Säkerhetspolitisk samverkan i en ny tid

Vi har de senaste åren sett hur Islamiska staten (IS) har rekryterat medlemmar, inte minst i Sverige, och diskussionen kring hur dessa individer med barn antingen ska hållas kvar där de har stridit eller få återvända till Norden efter de terrorhandlingar som de har begått har varit en politisk fråga högt upp på dagordningen i våra länder. Vi har de senaste åren sett hur personer i nordiska länder radikaliserats, väljer att stödja terrorism, antingen genom aktiviteter inom Norden och Europa eller genom att resa utanför Europas gränser. Sverigedemokraterna har verkat för ett ökat samarbete mot detta mellan de nordiska länderna. Med ett nästintill besegrat IS har problemet med terrorresor till Mellanöstern avtagit. I stället har vi sett en ökande våg av återvändande terrorister till Norden. Det är viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och genomför

nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor, såväl från som till Norden. Här har Sverige ett stort ansvar då vi genom öppna gränser och bristande id-kontroller jämte en omfattande immigration saknat förmåga att upprätthålla kontroll och trygghet, vilket har lett till att frågan om gränskontroller mellan de nordiska länderna har aktualiserats. Målet måste vara fungerande yttre gränskontroller i EU och en gemensam nordisk yttre gränskontroll, så att passfrihet och smidig rörlighet inom Norden kan återupprättas, men på kort sikt kommer gränskontroller tyvärr ändå att krävas. Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder mot terrorrörelser och radikalisering, detta för att göra arbetet så effektivt som möjligt. Det här är viktigt ur flera perspektiv, dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak och för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, dels för att värna säkerheten i Norden, förhindra ytterligare radikalisering och minska risken för terrorbrott i Sverige och övriga Norden.

Nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Sverigedemokraterna vill, i likhet med vad som fördes fram i Stoltenberggrapporten för i år tio år sedan, öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era.

Nordefcosamarbetet som lanserades 2009 har varit en viktig byggsten i det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet och har ännu utvecklingspotential. Vi välkomnar också att det har skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna de senaste åren. Under det svenska ordförandeskapet i Nordefco under 2018 gjordes två strategiska studier, men vi anser att Sveriges initiativförmåga ytterligare kan skärpas och utökad samordning intensifieras. Sverige bör i det även understryka vikten av fortsatt goda och utvecklade relationer och samarbetsavtal med Baltikum.

Sverigedemokraterna välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit, förstärkts och fördjupats under de senaste åren. Vi ser särskilt positivt på det fortsatta och fördjupade försvarssamarbete som har utvecklats mellan Sverige och Finland och vill i förlängningen se ett försvarsförbund mellan länderna. Det kompetensutbyte som sker via studiebesök och gemensamma övningar bör vara av hög prioritet i det svensk-finska försvarssamarbetet både i nutid och för framtiden.

Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp, så kommer övriga länder att bistå med relevanta medel. Solidaritetsförklaringen är ännu någorlunda allmänt hållen, men närmare avtal har samtidigt slutits, vilket är en glädjande utveckling. Det rör mekanismer vid kriskonsultationer, användning av landningsbaser och försörjningstrygghet vid materielbrist. Sverigedemokraterna anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att det samtidigt finns möjligheter att ta försvarssamarbetet till nästa nivå. Undertecknandet av Vision 2025 är ett sådant steg. Vi anser att fler steg kan tas med de övriga nordiska länderna i

syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som långsiktigt också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier. En sådan försvarsgaranti skulle inte nödvändigtvis behöva inkludera samtliga nordiska länder i ett inledande skede utan kan påbörjas genom att ett par nordiska länder – t.ex. Sverige och Finland – går före.

Nordisk krisberedskap

Den coronapandemi som har drabbat världen globalt, men inte minst slagit hårt mot stora delar av Europa och de nordiska länderna, visar behovet av samverkan inom Norden. Att våra respektive länder väljer olika vägar att bemöta en pandemi beror möjligen på ländernas olika bedömningar och inrikespolitiska kulturer och är naturligtvis fullt legitimt givet att vi är självständiga stater. Samtidigt har vi både hjärtat och nyttan i Norden vid sidan av nationen och när de nordiska länderna väljer olika vägar i hanteringen av större nationsöverskridande kriser är det av största vikt att det nordiska samarbetet står fast och fortsättningsvis fungerar. Med målet att vara världens mest integrerade region är det av stor vikt att det får avgörande nytta i praktiken i situationer som denna. En nordisk krisberedskap ska skapa förutsättningar för försörjning av bl.a. medicin och sjukvårdsmateriel till de nordiska invånarna. Ett annat gott exempel på nödvändigheten av en starkare nordisk krisberedskap är från den varma sommaren 2018. Efter omfattande skogsbränder och stora nationella påfrestningar i Norden syntes med all tydlighet behovet av samverkan, särskilt med våra närmaste grannar. Otaliga skogsbränder härjade samtidigt i flera av våra nordiska länder, och assistans fick begäras från östra och södra Europa för att övermanna lågorna. Tack vare brandflyg, brandbilar och frivilliga krafter från andra länder kunde bränderna bekämpas och ännu värre katastrofer undvikas. Samtidigt illustrerade situationen att det finns ett stort värde och behov i om vi nordiska grannländer i mycket högre grad kunde upprätta en gemensam krisberedskap som utan onödiga hinder kan operera över våra gränser. Räddningstjänstsamarbetet Nordred möjliggör förvisso värdefullt räddningstjänstutbyte, men långt ifrån tillräckligt i förhållande till vad som skulle kunna organiseras och behövas vid kriser och katastrofer av dignitet och vidsträckt. Det gäller även sjukvården. Beroende på var i Norden medborgare bor råder olika förutsättningar, som t.ex. skillnader mellan städer, landsbygd och glesbygd. Därför är det viktigt att satsa på jämlik vård för alla, oavsett belägenhet. Genom att öka det nordiska samarbetet inom området öppnas nya möjligheter. Det kan exempelvis röra sig om att göra det enklare att få vård i andra nordiska länder, men där hemlandets sjukvårdssystem står för kostnaden. I dagsläget finns samarbeten mellan exempelvis ambulanssjukvården och olika sjukhus i Norden, dock finns det alltid potential till vidareutveckling.

Sverigedemokraterna och vår partigrupp i Nordiska rådet, Nordisk Frihet, menar att vår samlade beredskap behöver inventeras, samordnas och koordineras. Vi menar också att vi skulle tjäna på att bygga upp viss beredskap tillsammans, såsom en gemensam brandflygsflotta, där vi skulle få ut avsevärt mycket mer förmåga och effekt genom att samverka kring resursförmåga än om varje nordiskt land ska bygga upp och upprätthålla beredskap som är svår att försörja på egen hand.

Vi föreslår därför riksdagen att tillkännage för regeringen som sin mening att ansvariga statsråd ska bejaka de initiativ som har tagits inom ramen för Nordiska rådet

och se över gemensamma resurser och var våra länder kan samverka samt ta initiativ till att avlägsna de gränshinder som eventuellt kan fördröja samverkan vid kriser.

Nordisk fiskestrategi

Fiske är en traditionell och viktig näring i alla våra nordiska länder. Fisket är så pass förknippat med flera av Nordens länder att det kan räknas som en kulturbärande näring. Det finns frågor i skärningspunkten mellan ekonomi, kulturarv och miljö som är lika eller liknande mellan länderna och som skulle behöva ett systematiskt angreppssätt, inte minst eftersom de olika värdena och olika länder är sammanflätade.

Många fiskbestånd är hårt ansträngda i dag, vilket kan leda till att de inte kommer att kunna utnyttjas som resurs i framtiden. Det östra torskbeståndet i Östersjön har redan nära nog kollapsat. Minskade bestånd får också stora effekter på det traditionella kustfisket och därmed kulturarvet. Genomtänkta strategier med helhetssyn, som omfattar alla de nordiska länderna och fiskets olika värden, har i ljuset av detta möjlighet att skapa synergieffekter mellan långsiktig näringsverksamhet, kulturarv och miljö.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör ta initiativ till en dialog med de andra nordiska länderna för att utveckla gemensamma miljöstandarder och utveckla förvaltningssystemen i de olika länderna så att de harmonierar med varandra. Målsättningen bör vara att optimera den långsiktiga nyttan, säkerställa livskraftiga fiskbestånd och möjliggöra ett levande kustfiske. Att främja och stärka det nordiska fisket går också i linje med den strategiska prioriteringen ”Ett grönt Norden”.

Hållbar förbrukning och produktion

Det nordiska svanmärket för miljövänliga produkter är en framgång. Det möjliggör för konsumenter och upphandlingsansvariga att välja miljövänligare alternativ och har också drivit produktutveckling mot miljövänligare alternativ. Om man kan utvidga märkningen till nya produktgrupper skulle en ännu större miljövänlighet kunna uppnås. Märkets stora legitimitet är en av de största tillgångarna och måste värnas. Därför är det viktigt att man när man utvidgar märkningen till nya produktgrupper gör det där en verklig miljönytta uppnås när man väljer svanmärkta produkter.

Svanmärkning skulle kunna spela en stor roll för cirkulära produkter. Dessa produkter är ofta innovativa, och det är svårt att intuitivt bedöma vilken miljönytta en ny cirkulär produkt ger. Bedömningen är komplex, och en produkt kan vara positiv ur ett perspektiv men negativ ur ett annat. Avancerade helhetsanalyser och systemanalyser måste göras för att rätt bedöma den samlade miljövänligheten hos en produkt. Därmed kan svanmärkning spela en stor roll, eftersom sådana bedömningar ligger utanför räckvidden för den vanliga konsumenten och upphandlaren.

Sverigedemokraterna anser att regeringen ska arbeta för att säkerställa att arbetet inom svanen som Nordiska ministerrådet har initierat för att utvidga svanmärket till nya produktgrupper på klimatcentrala områden verkligen leder till en utvidgning av

svanmärkningen till nya produktgrupper inom området cirkulära produkter samt i den processen värna svanmärkningens höga legitimitet.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Markus Wiechel (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Lars Andersson (SD)

Björn Söder (SD)

Ludvig Aspling (SD)